

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 172. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 július 31.

Nagy sikerrel támadunk a Visztula és a Bug között.

Budapest, július 30. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A szövetségesek tegnap a Visztula és a Bug között több napos szünet után az egész arcvonalon újból támadásba fogtak. A Wleprztől nyugatra Chmiel vidékéig az ellenség arcvonalát, több mint 27 km. szélességben áttörtük. A 17. osztrák-magyar hadtest Chmieltől északra megszállotta az orosz állásokat. A német csapatok este a piasei-biskupicel vonalat és attól keletre a vasutat megvítették.

Chowalánál, Belzicénél (Krasznosztawtól és Wojiszlanicetől északra) a szövetségesek szintén benyomultak az ellenség vonalaiba. Ma reggel az oroszok az egész fronton megkezdték a visszavonulást, miközben minden lakótelepet elpusztítottak és még a gabonát is felégették a mezőn. Az ellenséget üldözzük.

Iwangorodtól északnyugatra a Radomka torkolatáig mindkét oldalon súlyos harcokban az átkelést a Visztulán július 28-án több helyütt kiérszakítottuk. A német és az osztrák-magyar utászoknak alkalmuk nyílt arra, hogy igen nehéz viszonyok között rátermettségüknek és áldozatkész kötelességérzetüknek újabb tanujelét adják. A Felső-Bugnál, a sokali hídfő védelmezői délkeleti arcvonalukat tulnyomó erős támadás elől néhány száz méterrel visszavonták és ott az ellenség újabb támadásait visszaverték.

Kelet-Galiciában a helyzet egyébként változatlan.

Újabb olasz kudarcok.

Budapest, július 30. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Azon olasz támadások, amelyek a görzi grófságban a fensik széle ellen megismétlődtek, csupán szorványos ellenséges osztagok előretörései állásaink kiugró támaszpontjai ellen. Így Sagradótól keletre és Radipugliánál olasz csapatok kísérletet tettek, hogy tért nyerjenek. Valamennyit visszavertük. Hasztalanul törte magát az ellenség különösen a Monte deisei Busiért, amelyet biztosan tartunk.

Délnyugati arcvonalunk egyéb részein semmi lényeges sem történt.

A komeni fensiken a legutóbbi napokban egy olasz repülő egy léghajó ellen védő égyünk telitalálatlalt leszedett. A vezetőket és megfigyelőket a repülőgép égő romjai alatt holtan találtuk meg. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Orosz hivatalos jelentés.

A M. T. I. jelenti a sajtóhadiszállásról: A legújabb orosz hivatalos jelentés ezeket közli:

(Keltezés nélkül.) A Divina és Nyemen folyók között nincs változás. A lovasság és az elővédek összeütköztek. Kovnótól délnyugatra az ellenséget a július 25-ére virradó éjszaka a Jezia folyón át visszavetettük. A Narev arcvonalon július 25-én és 26-án heves harc volt, mely Dobrolek falutól Novo-georgievsk vár vidékéig terjed.

Az ellenségnek a Narev balpartján indított offenzíváját ellentámadással feltartóztattuk. Számos falu és erdő kezünkre jutott. A Rozantól keletre elterülő erdőben különösen heves ütközet folyik. Július 26-ának estéjén az ellenség Seroek felett erős tartalékot vetett itt harcba. A Narev mindkét partján eredményesen támadtunk és néhány ellenséges csapatrészt rendetlen visszavonulásra kényszerítettünk.

Zeppelin (?) falu környékén 200 németet elfogtunk, néhány gépfegyvert zsákmányoltunk. Az ellenségnek Konstantynov faluból indított ellentámadását páncélos automobilon segítségével visszavertük.

Július 26-án a Visztulától balra sikerült szuronytámadással visszavetettük az ellenséget, amely a Nadarzyn-Fiasceno arcvonalhoz közeledett volt. A Visztula és Vlepr között nyugalom uralkodik.

A Vleprztől keletre a Vogig a harc tovább folyik. Rapoluby, majdan Osztrovsky vidékén a németek július 26-ának estéjén jelentékeny erővel támadtak, elfoglalták sáncaink egy részét, végül azonban ellentámadással visszavetettük őket. A németek támadásai Dubieszovtól északra továbbra is rendkívül hevesek voltak, mi azonban mindenkor visszavetettük őket.

Annapol falu vidékén csapataink élénk ellentámadást kezdtek. A Bug mentén Sokal-Poturzyca vidékén heves harcok voltak ott, ahol az ellenség csapatokat szállított át a jobbpartra. A Dnyeszter és a Pruth között az ellenség sikertelen résztámadásai állapíthatók meg.

A Fekete-tengeren torpedónaszádjaink bombázták Samson és Riza kikötő telepeit és az anatóliai partokon 150-nél több vitorlást elpusztítottak.

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár

Nagyvárad,
Kossuth-utca.

A pápa felhívása a béke érdekében.

Budapest, július 30. (Saját tud.) Rómából jelentik: *Az Observator Romano közli a pápa legújabb felhívását a harcban álló népekhez, illetve azok fejeihez. A pápa felszólítja őket, hogy a háborút azonnal fejezzék be, a népek értsék meg egymást testvériesen.*

A döntő csata a Narew és a Bug mentén lesz

Budapest, jul. 30. A pétervári Rjecs orosz vezérkari tisztektől arról értesült, hogy a lengyel harctéren legközelebb csupán előkészítő ütközetek lesznek. Mindkét fél a Narew és a Bug menti csatára gyűjti erőit, amely döntő ütközetnek ígérkezik. Hogy ez kinek a javára dől el, az nem tudható.

180,000 ember az olaszok vesztesége.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: **Az olaszok összes vesztesége eddig 180,000 ember halottakban, sebesültekben és eltűntekben.**

Megsemmisítettünk egy orosz zászlóaljot.

Budapest, július 30. (Saját tud.) A Napnak jelentik a sajtóhadiszállásról: **Kamionka-Strumilovától keletre csapataink egy orosz zászlóaljot megsemmisítették, 500 embert, köztük 7 tisztet és egy ezredest elfogtak.**

Az oroszok nagy veresége a Kaukázusban.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, július 30. A Milli-ügynökség jelenti a főhadiszállásról:

Kaukázusi-front.

Ismételt támadásainkkal sikerült az orosz haderőket, a melyek bombákkal igyekeztek jobbszárnyunkat hátbatámadni és a harcterületet kiszélesíteni, kelet felé visszavetni. Huszonötödikén a grebodói magaslaton kifejlődött csatában az ellenséges erőknek utóvédjeit kelet felé visszavetettük. Több mint háromszáz orosz, köztük hét tisztet elfogtunk, egy ép ágyut löszerral együtt, továbbá két löszerkocsit, egy löszerszekerényt, nagymennyiségű fegyvert és löszert zsákmányoltunk. A menekülő ellenség saját jobbszárnyának segítségére érkezett erőkkel elegyedett harcra.

Tüzérségünk beavatkozott ebbe a harcra és nagy veszteséget okozott az ellenségnek, a mely fejvesztetten menekült.

Dardanella front.

27-én megszakításokkal gyalogsági tüzelés és tüzérségi párbaj. 26-án néhány ellenséges torpedónaszád a Kerevizdere partján jobbszárnyunkat Sed il Bahraál bombázni próbálta. Az egyik torpedónaszádot tüzérségünk eltalálta, mire a többi a tüzelést beszüntette és eltávozott.

A többi arcvonalon nincs semmi jelentős esemény.

Az oroszok kétségbeesett harca.

Kopenhága, július 30. A „Novoje Vremja”-ban Menciaso cikket irt a fenyegetett Varsó alkalmából az orosz békekötés lehetőségéről és többek között a következőket mondja: Németország, hogy háta felszabaduljon, szívesen kötne békét,

Oroszországnak azonban a béke egyenlő lenne a megsemmisülésével. A németek egész országreszket, óriási hadisarcot, továbbá Oroszországra hátrányos kereskedelmi szerződést követelne, hogy azután az egész szlávorságot megsemmisítse. Oroszország ezáltal teljesen elszegényedne és képtelen lenne hadseregét és flottáját föntartani, úgy hogy Kinának a színvonalára süllyedne alá. Nem marad más hátra részére, mint a késhegyig menő harc.

Ruski tábornok, Pétervár főparancsnokának napiparancsa.

Berlin, július 30. A Vossische Zeitungnak jelentik Pétervárról kerülő uton: Ruski tábornok, akit legutóbb a pétervári kerület főparancsnokává neveztek ki, napiparancsot bocsátott ki, melyben többek között a következőket mondja:

Mialatt az orosz katonák a hatalmas ellenség ellen küzdenek, pétervári munkások a hadiszer gyárakban megszüntették a munkát. Szavát adja a munkásoknak, hogy a pétervári sztrájkra szóló hírek súlyosan nehezedenek a harcoló csapatok lelkére, az ellenségnek pedig gonosz örömet okoznak. Ilyen nehéz időkben a munkabeszüntetés egyenlő a hazaárulással.

Mikor ez a napiparancs nyilvánosságra került, mindenütt nagy izgalmat okozott. Így tudták meg, hogy a pétervári arzenálban és a Putilov-műveknél a munkások tisztára politikai okokból a munkát beszüntették és még az igazgatóságnak ötven százalékos béremelési ajánlatát is kereken visszautasították. Az állami löszergyárat katonaság őrzi, mert az ottani munkások is sztrájkba akarnak lépni. Az állami löporgyárban, mely Porochovyja-Savodyban van Pétervár mellett, a gyárvezető vezérőrnagy kijelentette a munkásoknak, hogy lövetni fog azokra, a kik sztrájkra izgatnak.

A Német Narev-sereg előnyomulása.

Páris, július 30. A Narev-vonalnak Hindenburg csapatai által való forszírozása Franciaországban meglepetést keltett. A sajtó elismeri az események jelentőségét, de azt hiszi, hogy az oroszok főellenállása a Bug-vonalnál fog megtörténni, amely nincs ugyan megerősítve, de a terep jobban alkalmas a védelemre. Cirioux őrnagy ugyan a Matinben sokkal szkeptikusabban nyilatkozik és azt hiszi, hogy a Bug-vonal csak csekély ellenállási lehetőséget nyújt. Varsót most új oldalról erősen fenyegetik és az oroszokra nézve most fontosabb, hogy visszavonuljanak és elkerüljék frontjuk szétszakítását, minthogy Varsó birtokához ragaszkodjanak.

Rigában nyugodtan várják a németek bevonulását.

Kopenhága, július 30. A Politiken munkatársa, aki sok viszontagság után visszatért Rigából, leírja, hogy a lakosság teljesen nyugodt, a városban élénk üzleti élet van s mindenki nyugodtan várja a németek bevonulását.

Óriási hőség az orosz csatatereken.

Budapest, július 30. A londoni Daily Mail szerint az orosz csatatereken a hőség olyan óriási, hogy a katonák tömegesen dőlnek ki.

D'Annunzio repülőgépen Trieszt fölött.

Chiasso, július 30. A Tribuna jelentése szerint D'Annunzio résztvett a Maaglio tengerészhadnagy által vezetett repülőgépen egy Trieszt fölötti repülésen. Míg a hadnagy bombáit szórta az arzenálra, az alatt D'Annunzio költői hévtől átszellemült szónoklatot tartott a magasban a „Rómához hű és még csak rövid ideig fel nem szabadított város”-hoz

A lelőtt olasz repülőgép.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Kedden a doberdói fensik felett 2500 méter magasságból egy olasz repülőgépet lelőttünk. Egyik utasa szénné égett, a másik pedig 500 méter magasságból leugrott és a felismerhetlenségig összezuzódott.

Bombáink pusztítása Veronában.

Budapest, július 30. (Saját tud.) Luganóból jelentik:

A Veronára legutóbb ledobott osztrák-magyar bombák husz katonát megöltek és a vasutvonalat szétrombolták

Francia jelentés a Mariotte elsüllyesztéséről.

Páris, július 30. (Magyar Távirati Iroda.) A tengerészeti miniszterium hivatalos jelentése közli, hogy a Dardanelláknál lévő francia hajóraj parancsnoksága mind ezideig nem kapott megbízható hírt a Mariotte francia tengeralattjáró naszádról, a mely július 26-án délelőtt befutott a tenger-szorosba, hogy a Márvány tengeren operáljon. Török jelentés szerint a Mariotte-t elsüllyesztették és 31 emberből álló legény-

ségét, köztük a tisztakat is a törökök fog-ságba ejtették.

Mért omlott össze a francia offenzíva.

London, július 30. Markham az alsóházban kijelentette, hogy az egész francia offenzíva teljesen összeomlott, mert az angol kormány októbertől februárig semmi municiót sem adott.

Nagy eseményeket várnak az angolok.

Budapest, július 30. (Saját tud.) Londoni jelentés szerint az angol alsóházban Craig unionista képviselő kijelentette, hogy a parlamenti szünetek alatt olyan események várhatók, aminek a világ még nem ért meg. Nem helyesli a hosszú szünetet.

Elvágtuk

a Lublin--Cholm közti vasutvonalat

Uj offenzívánk sikere a Visztula és Bug között.

Berlin, július 30. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Perthesnél Champagnében mindkét részen aknákat robbantottunk, miközben egy francia oldalárkot az említett helységtől északra széjjelromboltunk. A Bois de Pretreben a Croix des Carnes mindkét oldalán egy francia támadás gyalogsági és tüzérségi tűzben összeomlott állásaink előtt.

A Vogezeben az ellenség tegnap délután újból megtámadta a Lingekopf—Barenkopf vonalat.

A közelharc az állás birtokáért még nem ért véget. Két angol repülő kénytelen volt a tengerpart közelében a vízre leszállani. A repülőket elfogtuk.

Keleti hadszíntér.

A helyzet általában változatlan.

Délkeleti hadszíntér.

Woyrsch vezérezredes hadseregének csapatai július 28 án kora reggel a Pilica torkolata és Kozienice közt több helyen kikényszerítették az átkelést a Visztulán. A keleti parton még tart a harc. Eddig 800 foglyot ejtettünk és 5 géppuskát zsákmányoltunk.

Mackensen tábornagy szövetséges hadseregei tegnap újból megkezdték az offenzívát. — A Wieprztól nyugatra a német csapatok áttörték az oroszok állásait. Este elérték a piaski—biskupicei vonalat és attól keletre a vasutat.

Sok ezer fogoly és 3 ágyú jutott kezünkre. Osztrák-magyar és német csapatok a Visztulától keletre fekvő területig törtek előre. Porosz gárdacsapatok Krupenél (Krasznosztawtól északkeletre), más német csapatok pedig Woislawice vidékén nyomultak előre.

Mindezen sikerek megingatták az orosz frontot a Bug és a Visztula közt.

Ma reggel az oroszok az egész vonalon elhagyták állásaikat csupán Grubieszowtól északra állanak meg. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A hűtlen folyó.

Felsőmagyarország, július 16.

A hűtlen folyó pisztrángos vize itt már széles, zuhogó hegyi folyóvá sokasodik és csillogó, napszó időben látni lehet, amint a medrében a kisebb engedékenyebb kövek egymást üze sietnek, gurulnak, versenyt futnak a hullámokkal. Csak a parti sziklák állnak hűséggel, rendületlenül, mintegy szimbólumként s nem kíváncsoknak a Kárpátok fenyves öléből Galícia kopár, hűvös tájai felé. De elfogytak a pisztrángok is, mintha restelnék magukat a hazájukhoz hűtlen hullámok között s így nem esoda ha valamelyik orló vityiló odújában állva — az embernek újból és újból csak az jut eszébe, hogy ez a víz egyik azok közül, melyek harmoniatlan duettben sikongják túl az öreg Duna hívogató, szelid szavát.

Persze az a néhány száz orosz gyerek, fogoly, akik csak úgy mint én, mereven bámulnak a tiszta vízbe, nem érti ezt s talán még olyan sincs közöttük egyszem (ha csak nem a Kaukázus vad vidékeiről szakadt ide) amelyikben legalább emléket ébresztene ez a rohanó vizü folyó. Ott még a vizek tempója is más, nemcsak a léleké.

Olivsárga ruhájukban, födetlen fővel, vadonatuj, térden felül érő csizmákba bújított lábukat maguk elé húzva csak ülnek, ülnek, busulnak szótlánul, annyira élettelen, bárgyu nézéssel, hogy az ember meghökken tekintetüktől, s egyben valami szégyenérzés égeti, vibrálja orcáját. Nehéz eldönteni, vajjon a történelem szavának (az alattomos, élettelen faji degenerálódásnak) az arcukra vert vonása-e ez az élettelenység, vagy egyszerűen a megriadt léleknek a különben is kifejezéstelen arca s fénytelen szemekbe kiült képe? Az emberiség nagy méltóságának és nemességének érdekében inkább ez utóbbit szeretném hinni,

Unalmasan banális lenne vagy talán kissé nagyozó állítás, ha sivatagban zöldelő oázishoz, éjben vezető reménysugárhoz, vagy más ilyenhez mérném örömemet, amiért annyi százuk között végre egyetlen beszédes szempárra, nyiltabb orcára, élénkebb cselekvésű fiura akadtam. Tótul, polyákul, oroszul próbálgattunk véle beszélni. Ő körülbelül úgy felelgetett, mint aki érzi, hogy most nekünk szívességet tesz, s ehhez még azt is hozzá gondolja, hogy ha akarnám, hát nem tenném meg. Egyszerűen faképnél hagyta. Körülbelül úgy, mint aki egyenrangú partnernek ismeri magát s van benne annyi büszkeség, hogy erre minden szavánál gondoljon is. Szóval: affektált egy kicsit, amit nem kell komolyan venni tőle. S amit beszélt, az sem azért érdekes, mert ő mondta, vagy mert újat mondott, hanem egyszerűen csak azért, mert tipusként jelentkezett szavaiban, oly erős tipusként, hogy már maga volt az egyed. És épen ezért látja meg az ilyent az ember. Talán ezeket mondotta, száz apró, összevissza kérdésre felelve:

— Tawar Andrei vagyok, 19 éves géplakatos Rosztowban, az Azóri tenger mellől. Apám szegény muzsik, anyámat hat évvel ezelőtt halálra marták Mirzwowski uraság vérebe. Nagyon megsirattam őt. Azután nemsokára Szentpétervárra kerültem mint inas. Őt év alatt jól megismertem ezt a szép várost, Carszkoje Szelo palotáit s a Moskows-

kaja, Officierskaja — honnan sokszor kibotoztak piszkos inaslétemre — a Litanaja széles bulvárjain s a fehér Néva mellett, a liget bokrai között aludva át a nyári éjszákát, bizony sokat kiállottam. Szentpétervárról hazajövet egy félévig voltam Moszkvában. Mint pókháló szálat veszik körül a Kremlt utcai körben két végtelen körutal, melyek között a girbe-görbe zugokban napokig elbolyonghat az ember, hogy visszaérjen cél nélkül oda, ahonnan kiindult, ha ugyan közben el nem esipi a palicüja, a polizei.

Május 15-én rukkoltam be s három hétig képeztek ki. Egyebet nem tanultunk, mint néhány fegyverfogást. Így hoztak a haretérre, mikor már vonultunk vissza Galiciában Ruhát, egész új felszerelést még otthon kaptunk, de fegyvert csak a haretéren. Fegyvereink is egész újak voltak. Lőszert mindenki annyit kapott, amennyit akart, de azután a tíz nap alatt, míg hareban voltam, egyetlen egyszer sem kaptunk még.

— Lemberg alatt kaptam egy lövést a karomba, mikor visszafelé futottunk. Én bizony nem igen igyekeztem tovább; reméltem, hogy majd megtalálnak a németek s legalább az életem megmarad. A miéink ugyanis csak bekötötték volna a sebet és zavartak volna vissza a tűzbe. Örültem, hogy legalább megmenekültem a haláltól, nemhogy még egyszer nekimenjek, ha nem muszáj... Szerencsésen ide jutottam s talán el se megyek innen többé. Végre is mi fűz engem Oroszországhoz? Dolgozni, élni itt is tudok, talán még jobban, mint otthon (legalább nálunk úgy beszélnek) és ezzel már kérdemelem magamnak a léthez, az emberi társadalomhoz való jogomat. Nálunk legalább ezt is így mondják.

— Varsó? Varsó nem hozza meg a békét soha, (?) egyszerűen azért, mert Varsó sose lesz a németeké. (?) A békét az hozza meg, ha majd mi megverjük, legyőzzük a németeket. (?) És le fogjuk őket győzni. (?) Most visszavonulunk és sokat veszítettünk de veszítettünk mi többet is a Kárpátokban, nagyon jól tudjuk.

Oroszország ember anyaga azonban kiemeríthetetlen s ha majd a németek is úgy elfáradnak a támadásban, mint mi a Kárpátokban, s ha pótoljuk veszteségeinket, visszajövünk még, vissza ide is. (?) Nálunk sok kormányzóság van, hol még csak a rezervisták vannak behíva (?), csak forradalomra késebb kerületekben soroznak állandóan. Egész érthető okokból. A németek azonban honnan vesznek tartalékot? . . .

— Én azért egy gondolattal se kívánom, hogy ne legyen akár holnap vége az egésznek. Ötven, száz év múlva úgy is újra kezdődik, mindaddig, míg a szlávok meg nem hódítják Európát. Meg van hozzá a jussuk, az erejük s fognak keresni alkalmat is. Nem volt még itt nép, mely az ezer évet sokkal túl élte volna. Európát előbb meghódították a latin népek, most igájuk alatt tartják a germánok s jövünk nem sokára, talán holnap, talán száz év múlva mi: a szlávok.

— A szlávoké a jövő! — olyan megdöbbentő indulattal mondta ezt a félig betanult, félig át is érzett szólamot, hogy önkénytelenül a bárgyu, bamba fogoly tömegre néztem s az jutott eszembe; ha ezek itt s a többiek mind-mind a meg-

győződés és intelligencia ilyen nivóján állanak, talán közelebb állana a valósághoz az az üres szólal.

Igen ám, ha mind, mind így gondolkoznának — ez a világokat oltárhoz szólító hekatomba is elengedett volna nélkülünk. Aminthogy nem is lesz többé háboru, ha az emberi közösség mély szeretetének foka s a világ-intelligencia nivója csak egy picurkával is felül fog emelkedni a zérón, a fagypontra.

Ne csüggyesszen el a kérdés: vajjon mikor?

(oó.)

A 43—50 éves népfelkelők jelentkezni kötelesek.

A katonai tanácsos figyelmeztetése.

Több oldalról tudomásomra jutott, hogy a 43—50 éves korban levő — most jelentkezésre felhívott — népfelkelők azon hiedelemben vannak, hogy a f. évi április hóban a katonai ügyosztály felhívására történt jelentkezésükkel ide vonatkozó kötelezettségüknek eleget tettek.

Tájékoztatóul közlöm, hogy a f. évi április hóban történt jelentkezésre való felszólítás azon okból történt, hogy megállapítható legyen az, hogy az 1912. évi LXVIII. t.-c. 4. §-a alapján hadi célu személyes szolgáltatásokra kötelezhető egyének száma mennyit tesz ki.

A most meghirdetett jelentkezés a honvédelmi miniszter ur 9000/1915. eln. sz. rendelete folytán a népfelkelő bemutató szemlére való összeírás céljából történik s ezen jelentkezés kötelező minden 1865. évtől 1872. évig bezárólag született Nagyváradon tartózkodó akár nagyvárad, akár idegen illetőségű népfelkelő kötelese, tekintet nélkül arra is, hogy az illető volt-e katoná vagy nem s a tiszti, vagy legénységi állományba tartozott-e.

Figyelmeztetem azért a fentemlített évfolyamokhoz tartozó népfelkelő köteleseket, hogy a hirdetésben kitüntetett határidő alatt, azaz 1915. évi augusztus 7-ig a városi tanács katonai ügyosztályánál annyi alkalommal jelentkezzenek, mert az 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében az, aki a honvédelmi miniszteri hirdetéssel kiadott behívási parancsnak nem engedelmessékedik, 2 évig terjedhető börtönnel büntethető.

Figyelmeztetem a jelentkezésre kötelezetteket, hogy a volt katonák annak idején viselt rendfokozatukat katonai okmánnyal (végelbocsátó, esetleg népfelkelő igazolványi könyv) tartoznak igazolni, a magukat nagyvárad illetőségűeknek tartók pedig azt, hogy a legutóbbi 4 év alatt megszakítás nélkül Nagyváradon tartózkodtak s a község terhehez hozzájárultak, adókönyvecskéikkel tartoznak igazolni.

Nagyvárad, 1915. július hó 28.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsos.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Kolerában meghalt egy megyebizottsági tag.

Tardy Sándor halála.

A vármegyében elhelyezett katonaság valósággal inficiálja Biharvármegye mintaszerű közegészségügyi állapotát. A kolera, a katonaság útján hol az egyik, hol a másik községben üti fel fejét s a közigazgatási hatóságoknak valósággal karhatalommal kell utját vágni a veszedelem tovább terjedésének. Nagy baj volt eddig, hogy az idegen katonaság a közigazgatási hatóság rendelkezéseit nem fogta fel teljes súlyában és valósággal fumigálta a kiadott rendelkezéseket. Így legutóbb Biharpüspökiben is kolera-gyanus megbetegedés fordult elő.

A főszolgabíró elrendelte a legszigorubb elkülönítést és a betegeknek állandó őrizetét. A rendelet értelmében az őröknek nemcsak a beteggel nem lett volna szabad érintkezniök, de még a polgári lakossággal sem. És mégis, mikor a rendelet végrehajtását ellenőriző közigazgatási tisztviselő a helyszínre ment, az őrt a betegnél találta. Az őrt felváltására kirendelt többi katona pedig a faluban lévő konyhára ment élelemért. Így nem lehet lokalizálni a bajt. Ugylátszik a katonák galíciai viszonyokat akarnak teremteni itt is.

Különb, értesülésünk szerint, az alispáni hivatal szigorú fellépése folytán a jövőben hasonló esetek nem fordulnak elő.

Az ujfalusi kolera-esetek.

Berettyóujfaluban szerdán egyszerre öt katona betegedett meg kolera-gyanus körülmények között. A beteg katonák közül három rövid szenvedés után meg is halt. A katonák közül hárman Tardy Sándor megyebizottsági tag házában voltak elszállásolva. A veszedelmes betegség valami utonmódon megfertőzte Tardy Sándort, aki pár órái szenvedés után szintén meghalt. Az esetet azonnal bejelentették az alispáni hivatalnak, ahol nyomban intézkedtek a baj tovább terjedésének megakadályozása iránt. Tardy Sándor házat zár alá vették. A hullát szublimációs lepedőbe burkolták s így zárták be az előírt koporsóba. A temetés ma reggel 8 órakor lesz. A végtisztességen azonban, tekintettel a járványra, senki sem vehet részt.

Az elhunyt lelkiüdvéért ma reggel 9 órakor az ujfalusi római katolikus templomban gyásziesten tisztelet lesz. A családtagok az istentiszteleten vesznek részt. Azok azonban, akik az elhunyttal egy házában tartózkodtak a templomban sem jelenhetnek meg. Tardy Sándor régi nemesi családból származott és tevékeny részt vett ugy Berettyóujfalun, mint Biharvármegye közügyeinek intézésében. A haláleset nagy megdöbbenést keltett mindenfelé. A vármegyházán kitűzték a fekete lobogót.

A jelenlegi kolera állapot.

Biharvármegye területén jelenleg zár alatt vannak kolera miatt: Berettyóujfalu, Csökmő, Fugyi, Mezőtelegd, Sárrétudvari községek. Az alispán a zár alá helyezett községekben a legszigorubb óvintézkedéseket rendelte el. Most már a katonaság körében foganatosítani fogják a megfelelő intézkedéseket, nehogy azok hibájából a vármegye polgárságát érje a csapás.

Szent Ferenc fővistelen rózsái.

Porciunkula-bucsu augusztus hó 2-án.

A virágos Assisi mellett van a hatalmas bazilika: a Santa Maria degli Angeli, az anygalyos boldog Asszony temploma. A hatalmas bazilika mint valami ékszerdoboz rejti magában a ferencrendűek bölcsőjét, a szegénység Apostolának, Szent Ferencnek kicsinyke templomát, a hön szeretett Porciunkulát. A bazilika hatalmas kupolája alatt századok viharaitól sértetlenül megkimélve ott áll a nyolcszázados Porciunkula. Homlokzatán freskódíszítés, de ettől eltekintve minden olyan rajta, mint Krisztus diadémas szegényének, Szent Ferencnek idejében. Csak a két bejáratának küszöbét koptatták ki nyolcszázadon át a bucsujárók térdei.

Ebben a kis kápolnában áll az oltár, mely előtt Szent Ferenc leghőbb imáit mondta el. Ez a hely az, hol ölekezett az ég a földdel s amelyben az emberiség fájdalomait csitító legszebb álmok néhányát szöttek.

A szerény kis kápolnát Szent Ferenc építtette. A Porciunkula oldalán áll a cella, melyben a nagy szent élt s amelyben énekelve fogadta a halált — mortem cantando suscepit — 1226 október 3-án este.

1228 év januárjának egyik éjjelén a Szent kijött a cellából s testét sanyargatva a tüskés bozótba dőlt. S ime a ráhajló bokron fővistelen rózsák fakadtak, melyből 12 fehérét és 12 pirosat szakított le s bevitte a Porciunkula oltára elé. A kápolnában égi látomása volt. Az oltár felett királyi trónon ülve látta Jézust jobbán a boldogságos Szűzzel s Szent Ferenc lábaik elé tette virágait. Az Ur szeretettel kérdezte meg legnagyobb szolgájától, hogy mikor mutatja be áldozatát a Szűz Anyának? Az alázatos Szent tudta, hogy a Porciunkula bucsuról van szó s kérte az Urat, hogy ő maga határozza meg a bucsu idejét. Krisztus maga határozta meg a bucsu idejét augusztus elsejének vesperejéig augusztus második vesperejéig terjedő időt, s isteni küldetésének bizonyosságául megparancsolta a szegény Szent Ferencnek, hogy vigyen magával a pápához a cella előtt télnék évadján csodásan viruló rózsákból néhány illatos szálat. Ez a jelenet van a Porciunkula homlokzatára festve.

És Szent Ferencnek a tüskebozótból lett fővistelen rózsái most is virítanak a Porciunkula közelében...

III. Honoriusz pápa megadta Szent Ferencnek a bucsuengedélyt mindazok részére, akik augusztus 1-én vespere után és aug. 2-án vespereig a Porciunkulát meglátogatják. Ezt a bucsut későbbi pápák megadták a ferencrendűek minden templomának azzal a feltétellel, hogy töredelmes gyónást végezve s megáldozva, a hivek meglátogatják Szent Ferenc szerzetének valamely templomát s ott elmondják a bucsuimákat. Ép úgy, mintha a Porciunkulát látogatták volna meg.

A kapucinus rend váradai templomában augusztus 2-án a Porciunkula-bucsu napján ünnepi istentisztelet lesz. Dél előtt 10 órakor a nagymisést dr. Lányi József tinnini püspök

mondja s dr Lestyán Endre plebános, szent-széki ülnök predikál. Szent misék lesznek még reggel 7 órakor és 8 órakor.

A bucsu már augusztus 1-én vasárnap délután 4 órakor, vecsernye után kezdetét veszi. 4 órakor litánia lesz s ettől kezdve napnyugtáig s másnap egész nap a délutáni vecsernyéig lesz a bucsu elnyerésének ideje. A bucsu elnyerésének csak egyetlen feltétele van: az napon meggyónva és megáldozva meg kell látogatni a templomot s el kell mondani a bucsu imákat. (5 miatyánk, 5 üdvözlőgy és 1 hiszekegy.) Anyiszor lehet elnyerni a teljes bucsut ezen a két napon, ahányszor az illető betér a kapucinusok templomába s elmondja a bucsu-imákat. Ennek a teljes bucsunak a kegyelme élőkért és holtakért egyaránt felajánlható, s azért kívánatos, hogy minél többször látogassunk el a rend templomába ezen a két napon.

Nálunk csak kevesen ismerik azokat a nagy kegyelmeket, melyeket Szent Ferenc, a dicsőséges szegénységnek ez a nagy szentje megszerzett az által, hogy ő volt az egyetlen halandó, aki legjobban átérzte Krisztus kinszenvedésének minden fájdalmát. A testébe vágott dicsőséges sebhelyek, Krisztus sebhelyei: a stigmák, ennek bizonyosságai. Krisztus azt a hatalmat adta neki, hogy a lelkeket imája által kiszabadítsa a tisztító tűz szenvedéseiből.

Ebben a világhatalomtrófiában kinek ne volna halottja, akit most megszabadíthat, vagy akinek tulvilági szenvedése in enyhíthet egy látogatás által szerzett teljes bucsu érdeme által.

„Ellenséges államnak neveznek bennünket“

Ez a címe annak az újságcikknek, melyet egy amerikai magyar vágott ki a New-York Times című amerikai lapból és küldött el egy idevaló ösmerősének. A kérdéses cikk fordítását, valamint a küldő levelet az alábbiakban közöljük, azzal a megjegyzéssel, hogy V. O. de Gaigne Ur eredetileg született francia, ki néhány év előtt magyar állampolgár lett és jelenleg Amerikában él.

A New-York Times cikke a következő:

„Ellenséges államnak neveznek bennünket“.

Egy Magyarországon letartóztatott amerikai levelező tapasztalata.

A New York Times saját távirata.
London, jun. 17. csütörtök.

A Daily Cronicle levelezője, aki meglátogatta a magyar-román határt, Bukarestből írja meg Aradon kémkedés gyanúja miatt történt letartóztatását. A levelező amerikai és Aradra azzal a szándékkal érkezett, hogy tovább folytassa útját Nagyváradra és Kolozsvárra, lévén különösen utóbbi város főbázisa az oroszok ellen a Kárpátokban operáló osztrák-német seregeknek.

„A gyanu alapja — írja a levelező — valószínűleg az volt, hogy a katonai hatóságok képtelenek voltak megérteni, hogy miért van egy újságíró éppen Aradon és miért nem megy tovább? Előzetes kihallgatás után egy hivatalnok közölte velem, hogy letartóztatnak, mint egy ellenséges állam polgárát, aki nem képes igazolni tartózkodását a katonai zónában.“

„Nem tudván elrejtani meglepetésemet, megkérdeztem tőle, hogyan lehet az Egyesült Államokat ellenséges államnak nevezni?“

„Igen — felelte amaz — gyakorlatilag ellenséges állam, mert ellenségeinket segíti.“

Ez a különös nyilatkozat világos példája az Ausztriában uralkodó elkeseredésnek az amerikaiak ellen. Gondolom, a wieni kö-

vetségünk meglepetve hallja, hogy ellenséges államot képvisel. Kértem, hogy érintkezésbe léphessen velem, de ezt a privilégiumot megtagadták tőlem.

A titkos rendőrség helyiségében való letartóztatásom alatt tisztességesen bántak velem. A hetedik napon közölték velem, hogy döntő bizonyítékok híján, a vád nem bizonyult be, hanem azért kitiltottak a monarchiából, mint gyanús személyt. Egy detektiv kísért a határig és átadott a predeáli határrendőrségnek, ahol azt mondták, hogy időközben az a távirati rendelkezést kapták, hogy visszatérhetek Aradra, a magyarok rájöttek, hogy utazásom teljesen jóhiszemű. An azonban felhasználtam a kedvező alkalmat a menekülésre — elérvén egy román állomást — Bukarestbe utaztam.“

Honfitársunk ehhez a cikkhez a következő reflexiókat fűzi:

Idegen laptudósítók.

A legnagyobb csodálkozással hallunk itt New Yorkban olyan londoni híreket, melyek az osztrák-magyar hadsereg hadmozdulatairól szólnak. A laptudósítók természetesen veszedelmesen tolokodók akkor, ha arról van szó, hogy érdekes híreket szerezzenek. Teljesen megfoghatatlan azonban előttünk, hogy ezen idegen levelezőknek még ugy politikai, mint pedig hadászati szempontokból is titokban tartandó dolgok is tudtul adatnak. A legtöbb hír állítólag Budapestről származik, azonban ez a legnagyobb valószínűség szerint csak csalafintaság akar lenni, nehogy ezeket a félig kémekeket az ő valódi tartózkodási helyeiken, Wienben, a tengerparti és határmenti városokban keressék. Ilyen és ehhez hasonló fogásokkal élnek állandóan ezek a tudósítók. Így például a londoni újságok a hírek szerzésére semleges államok polgárait, sőt talán amerikaiakat alkalmaznak. A Daily Cronicle bizonyára nem amerikai újság és mégis külön tudósítója van Aradon, még pedig gyanu alatt! És ennek dacára — mint a fenti újságcikkből olvasható — sikerült nekik — mint sok másnak is — a határon át biztonságba jutnia.

Talán alszanak azok a közegek, kiknek hatáskörébe az ilyes dolgok tartoznak? Talán még a háboru sem elég hatalmas eszköz arra, hogy az országot fölrazza nemzetörököségétől? Nem haszontalan csipkedésekre van most szükség, hanem igenis jól átgondolt terv szerint működő óvatossági rendszabályokra, hogy a legfontosabb szolgálatot, a hírek terjesztését, ellenőrizni lehessen.

A semleges államok hirlaptudósítói, nemesak becsületszóval, hanem esküvel is vallják be azon lapoknak a címét melyek számára dolgoznak!

Mert, hogy egy semleges államnak a polgára például a „Tripstrill Oshkoeh Chronicle“ című újság kedvéért Európába utazék, az valóban képtelen dolog, mivel Oshkoeh „városkának“ összesen 300 lakosa van és ez az egyetlen heti lapja.

Azonban a „semlegesség“ bő köpenyegje alatt bátran küldheti a londoni linesnek azokat a híreket, melyeket a hadvezetőség prout éppen a legérdekeltebb feleknek Petrográdra, vagy Nándorfahérvárra lead!

Ébredj fel álmaidból Árpád hős fia!
V. O. de Gaigne.

Tanulóleányok

felvétetnek

a Szent László-nyomda r. t.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5.

Az ellenség állásain keresztül.

Egy vitéz huszár harci dolgaiból.

— Saját tudósítónktól. —

A magyar huszárok harci dolgaiból nagyon sok arany könyvet tele lehetne írni. Ezek a háboru folytán esukaszürkébe öltözött „vörös ördögök“ a háborunak minden borzalmából, de egyuttal minden diadalából kivesszik részüket. Ha kell, ott hagyják a lovukat is, s mint gyalogosok gazdagítják harci báboiraikat.

A huszárban meg van minden, ami a jó katonához illik, a vitézség párosul a fortélyossággal, a bátorság a kitartással.

A huszár megbecsüli a vitéz ellenséget de az alattomos ellenfél nem kerüli ki bosszúját. Megtörtént sokszor, hogy mikor a gyalogított huszárok rohamra mentek, az oroszok felemelték kezüket, de mikor közelértek hozzájuk, sortűzzel és bombával lepték meg a jóhiszemű huszárokat. Egyébszem kellett erre a derék fiuknak. Nem hátráltak meg, hanem, akiben csak volt annyi erő, még a sebesült is, dühödten rontottak neki az álnok, muszka hadnak.

Kaszaboltak, öldököltek össze vissza, a legnagyobb részük megfordította karabélyát, s annak boldogabbik végével osztotta a halált, sőt olyan is volt, aki megragadott egy-egy orosz s pusztá kézzel szorította kebebe a lelket.

A huszár bátorsága és ügyessége eklátáns módon kitünik az utóbbi esetből, melyet B. L., egy arany vitézségi érmes huszár altiszt mondott el tudósítónknak:

— Orosz-Lengyelország déli határán állottunk szemben az oroszokkal már hosszabb idő óta. Támadásra egyik fél sem gondolt, csupán tűzérési harcok voltak. Egy este kapitányunk maga elé hívott bennünket, s kérdezte, hogy melyikünk vállalkozik az ellenség állásainak megfigyelésére. Egyiknek sem volt innyére a veszélyes feladat. Erre előállottam én.

— Jelentem alásan a kapitányurnak, én elmegyek!

— A kapitány ur belenyugodott, ellátott utasításokkal, s én még azon éjszaka neki vágтам a feladatnmmnak.

— Körülbelül éjfélkor indultam el, sötét felhős időben. Aznap éppen eső esett. Ugy igyekeztem, hogy a közeli erdő tisztásain keresztül megkerüljem az ellenség állásait úgy, hogy a tűzérés háta mögé jussak. Tudtam, hogy nem megy egykönnyen s hogy fejemmel játszom, de ha már hozzáfogtam, hát mentem előre.

— Az erdőn keresztül a sötétben nagyon lassu volt az előhaladás, csak majd mikor derengeni kezdett, jutottam inkább előre. Egy teremtett lélekkel sem találkoztam; szinte magam is csudálkoztam rajta.

— Ugy kora reggel felé, mikor már a nap is előbujt volna, ha nem lett volna befellegezve, egy nagyobb tisztásra jutottam. Már azt gondoltam, hogy tul vagyok az ellenség állásain, mikor egyszerre azon veszem észre magamat, hogy éppen annak közepebe jutottam.

Alig 100 méternyire előttem volt felállítva egy ellenséges üteg. Se több, se

kevesebb, de nekem ez is elég volt. A nem várt meglepetés egészen kihozott a reádes kerékvágásból. Nem tudtam, hogy meneküljek e, vagy valahová lebujjak. Nem volt időm a gondolkodásra, mert egyszerre csak golyó süvített el a fülem mellett. Utána második, harmadik . . . Szóval észrevettek.

Megfordítottam hirtelemében a lovamat és vissza, amerre jöttem. Futott a szegény pára, ahogy csak birt. Szakadt róla a verejték, de én rólam is nagy izgatottságomban. Az orosz katonák folyton küldözgették utánam a puska golyót, de szerencsémre egy sem talált. Csak azon aggódtam, hogy most meg az ellenséges gyalogság közé kerülök. De azért csak vágattam előre.

— Most jött csak a nagyobb bajom! Vágatás közben egy régi lövészárkon ugrattam keresztül, amely az esőzések következtében teljesen megtelt esővízzel. A lovam az árok szélén megcsuszott s én hanyatt-homlok estem hátra az árokba. Bele nyakig az esővízbe.

— A lovam azonban minden baj nélkül vágatott tovább. Erre ijedtem csak meg igazában. Eszembe jutott, hogy az ellenség észreveheti a gazdája nélkül vágató lovat s keresésemre jöve megtalálnak a vízzel telt árokban. Minden erőmet megfeszítve kapaszkodtam fel az árok szélére, de mindegyre visszacsusztam, csak nagy nehézségek árán sikerült kimásznom. Ekkorára a lovam már sehol sem látszott. Eltűnt.

— Tétovázva állottam meg, hogy most mit tegyek. Az éjszaka sötétben jöttem s az utat nem tudtam. Az ellenséges tűzértségtől már jó messzire állottam, attól nem kellett tartanom. Már azon gondolkodtam, hogy nem törődöm tovább magammal, csak megyek előre, mikor hirtelen eszembe jutott, hogy az iskolában tanultam valamit a lábnyomokról. Ujjongva ütöttem a homlokomra.

— Hopp! Megyek a lovam nyoma után.

A nedves talajban mindenütt meglátszott a pakó nyoma, amerre a ló vágatott. Megindultam s mentem leszögezett tekintettel mindenütt a nyomok után.

— Valami félórát mehettem előre az erdő tisztásain. Nem messziről zaj csapta meg a fületem. Nyerítés, kapálódzás. A lovam ugrált egy fa körül. Ritkán örültem úgy a lovamnak, mint most. A derékpára, úgy látszik, vágatás közben, gyeplőjénél fogva beleakadt egy kiálló faágba s így a szerencsés véletlen folytán ráakadtam.

— Rögön kiszabadítottam szorult helyzetéből, felpattantam s jókedvűen ügettem előre. Az erdő mindegyre ritkult, csak kisebb cserjék akadályozták az utat. Nem került egynegyed órába sem s már a kapitányom előtt állottam, akinek eladtam amit az utamon tapasztaltam. Felterjesztés folytán később kitüntetésem is kaptam.

— Még aznap támadásba mentünk át, a legnagyobb sikerrel. Az ellenség igen sokat vesztett úgy emberben, mint területileg. Igaz, hogy ez nem volt valami nagy csuda, mert, amint azt én is hírül vittem, az ellenség ezen a részen nagyon gyenge volt. Másik oldalon talán én sem usztam volna meg a dolgot olyan könnyen.

Részletek a pápa békeszózatából.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) A pápának a hadviselőkhöz intézett felhívása többek között így szól:

Fájdalommal gondolunk azokra, akik férjet, apát, fiut vesztek. Vajha a Mindenható véget vetne a retentő mézárulásnak. A konfliktus kitörésének évfordulóján Isten szent nevében könyörgünk nektek, akiket az isteni gondviselés a nemzetek élére állított, vessetek véget az iszonyu gyilkolásnak, mely egy év óta homályt vet Európa becsületére. Ti viselitek Isten és emberek előtte háborúért és békéért a felelősséget. Mondjatok le a kölcsönös megsemmisítés szándékáról. A megalázott nemzet nemzedékről nemzedékre hagyományozta a bosszuvágy örökségét. Áldott legyen, aki először nyújtja békejobbját az ellenségnek. Fel-szólitja a világ minden békebarátját, hogy nyujtsanak neki segítőkezet a háboru gyors befejezéséhez.

Özv. Györffy Sándorné halála.

A Gondviselés különös kegyelme, szent vallásunk tanítása szerint, a magas életkor; akit Isten hosszú élettel áld meg, már e földön élvezi a Teremtő különös jószágát. — Van e nagyobb boldogság, mint ha életünk alkonyát a szerető gyermekek, unokák, dédunokák seregének szeretete, tisztelete aranyozza be.

Egy ilyen magas kort ért, köztiszteltben élő előkelő matróna: néhai Györffy Sándor káptalani ny. uradalmi tisztartó özvegye, született Köteles Cecília hunyt el tegnap, életének századik évében.

A haláleset mély gyászszal sújtotta az előkelő Frankó, Tóth, Imrik-, Südy-, és Stettner-családokat, s a derék matrónában Frankó Endre ügyvéd, özv. Tóth Mártonné, Südy Istvánné édes anyjukat gyászolják, akiken kívül nyolc unoka, tíz szépunoka és két dédunoka állják körül a legjobb nagyanya, szépanya és dédanya kihalt porhüvelyét.

Az elbunyat Rákóczi uti házában helyezték diszes ravatalra.

A temetés hétfőn, augusztus 2-án reggel 8 órakor lesz.

A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal de a Mindenható szent akaratában megnyugodva jelentjük, hogy szeretett édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk, szép illetve dédanyánk özv. szigeti Györffy Sándorné szül. Köteles Cecília folyó hó 30-án reggel 6 órakor életének 100 ik, második özvegyiségének 18 ik évében, lelkét a szentségekkel megerősítve keresztény türelemmel viselt hosszú szenvedés után Teremtőjéhez költözött. Drága halottunkat augusztus 2-án reggel 8 órakor a Rákóczi-uti 8. sz. gyászházánál beszentelés s a váradolaszi plebánia templomban lelkiüdvéért bemutatandó szt. mise után fogjuk a váradolaszi r. k. sirkertben boldog feltámadás reményében eltemetni. Nagyváradon, 1915 július 30. Az örök világosság fényeskedjék neki! Frankó Endre, özv. Tóth Mártonné szül. szigeti Györffy Cecil, Südy Istvánné szül. szigeti Györffy Irma gyermekei. Frankó Endréné szül. Hoffmann Irén menyé. Südy

István veje. Frankó Adél férje Horváth Árpáddal, Frankó Margit férje dr. Stettner Jánosossal, ifj. Frankó Endre felesége Hegedűs Irénnel, dr. Frankó József felesége Mészáros Irénnel, dr. Frankó Sándor, Tóth Margit férje dr. Imrik Gusztávval, dr. Südy Ernő felesége Téván Gizellával, Südy Endre unokái. Héja Mariska férjével dr. Kiszely Pállal, Stettner Mariska, Stettner Endre, Stettner Adél, Frankó Irén, Imrik Agoston, ifj. Imrik Sándor, Imrik Mária, Südy Ernő, Südy Erzsike szépunokái. Kiszely Mária, Kiszely Adél dédunokái.

..HIREK..

* Fraknói püspök a Tátrában.

A Magyar Kurirnak jelentik Kassáról: Fraknói Vilmos címzetes püspök tegnap Kassára érkezett, ahol megtekintette a Rákóczi-muzeumot és a nagy fejedelem sírját. Innen a püspök a Tátrába utazott nyári pihenőre.

* Mostoha bánásmód.

Illetékes helyről vettük a következőket: Botrányos és szívtelen az a szülői bánásmód, amiben Izsák István nagyvárad postafőtiszt a leányát, Izsák Ilonát, Hajdu Béla volt tenkei kir. járásbíró elvált nejét részesíti. A tavasszal beadta a nagyvárad elmebetegek házába, ahonnan azonban elbocsájtották, mert nem elmebetegek, hanem olyan mérvű hisztériában szenved, amely nem igényel kórházi ápolást. A nő így visszatért apja házához, ahol olyan mostoha bánásmódban van része, hogy amint szerét ejtheti, megszökök és otthona nem lévén, kóborol az utcákon. Az apja otthon egy sötét kamrában tartja, ahonnan nem szabad kijönnie, még csak a lakókkal beszélgetnie sem. Tiszteséges ruhát és ennivalót nem kap, csak a házban lakók könyörületéből tudja éhségét csillapítani. Azok adnak a nőnek néha ruhát és egy kis ennivalót. Fehérneműt sem kap s a tisztálkodás hiánya miatt a teste tele van kiütésekkel és fekvőhelyét ellepi a férgek. Eme rettenetes és türelhetetlen helyzetének — amint ő maga mondja — főoka az, hogy édesanyja elhalt, apja másodszer nősült s a mostoha a korlátlan ur a háznál és szeretné a leányt a háztól eltávolítani. Állandóan csufolja, szidja és üldözi. S az apja, aki igen vagyonos ember, nem ragadja ki leányát eme környezetből s nem ad neki alkalmat becsületesebb életmódra. Ezt az esetet az illetékes hatóságok figyelmébe ajánljuk, hogy nemesak az emberies érzés, de a törvény erejéből folyólag is megfelelően intézkedjenek.

* Drágasági előleg a városnál.

Tegnap már megemlékeztünk arról, hogy Nagyvárad város tanácsa, előterjesztést tesz a közgyűléshez, hogy tekintettel a nagy drágaságra és a nehéz megélhetési viszonyokra, a városi tisztviselők és alkalmazottak részére két hónapi fizetést utaljon ki a város drágasági előlegül. A tanács tegnap ismét foglalkozott ezzel a kérdéssel s részletesen megbeszélte az előleg kiadásának módozatait. A tanács megállapodott abban, hogy a város összes tisztviselői és az állandó véglegesített alkalmazottai kapják meg két havi fizetésüket, amelyet 1916 január 1-től 24 hónap alatt kell visszafizetni. Nem részesülnek e szerint az előlegben a napidíjasok és az üzemeknél alkalmazottak. Jóllehet, hogy az ideiglenes jellegű alkalmazottakat a szabályrendelet kizárja az előlegekből, de akkor a városi tanácsnak módot kellene találni arra, hogy a legszegényebb emberek, akik között igen sok családos van, szintén részesüljenek valami segélyben, mert

ezek legjobban reá vannak szorulva. A mai viszonyok mellett pedig csekély napidijakból még kenyérrel sem láthatják el családjukat. Az állam elsősorban ezeknek a sorsán segít.

* **Erdekes áttérés.** A Magyar Kurir jelenti: Salamon Viktor, a veszprémi honvédegyalozezred zászlósa a kárpáti harcokban súlyosan megsebesült. Sebét Bécsben gyógyították egy előkelő negyedbeli hadikórházban, ahol Szapáry Frigyesnégrófné, előbb Szentpétervárott székelt nagykövetség neje ápolta. Felépülése után Salamon a múlt héten családjával együtt a zsidó hitről a katolikus hitre tért át. Keresztapja Szapáry gróf volt; a keresztelési szertartást pedig Piffel bécsi hercegérsek személyesen végezte. Nem érdektelen körülmény, hogy Salamon Viktor civil életében a Jászi Oszkár elnöklése alatt álló polgári radikális párt alelnöke és a magyarországi magán- és biztosítási tisztviselők szocialista szakszervezetének egyik vezetője volt.

* **Tojásárulás a városházán.** Értesitem a város közönségét, hogy f. hó 31-én reggel 8 órától kezdve a városházán a Szent László-téri főbejárat alatti alagsorban az élelmezési ügyosztály tojást fog elárusítani darabonként 12 fillérért. Egy család részére e készletből legfeljebb 6 db tojás vásárolható egyszerre. Nagyvárad, 1915. évi július hó 30-án. Lukács Ödön, főjegyző.

* **Nagyvárad tanító orosz fogásában.** Székely Gyula nagyvárad tanító, a Várad—velencei Kath. Kör agilis titkára, aki az északi határon sokáig működött mint tábori telefon kezelő, a múlt hónap végén orosz fogságba esett. Most nevének sürgőnyözt, hogy egészséges és Jourienski—Zavod városába internálták.

* **Petőfi emlékezete.** A Petőfi asztaltársaság koszorus nagyköltőnk halálának évfordulója emlékére a szokott helyiségében (Rölich B. féle vendéglő) folyó évi július hó 31-én este 8 órakor ünnepélyt tart, melyre az asztaltársaság tagjai, családjai és barátai egy idejűleg tisztelettel meghívottnak.

* **Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolcsóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut.

* **Aszódinál a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovieska pálinkát, szardíniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, liptói-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásópnak, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódinál féle reklám kész darált kávémat, negyedik 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régié. Aszódinál Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.**

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhető, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczy-ut 7/B.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatóak Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária elpögyár r.t.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hír különlegességek.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

Legujabb táviratok.

...

Elfoglaltuk Lublint.

Budapest, július 30. Hőfer jelentése: **Ma délután lovasságunk bevonult Lublinba.**

Varsóban a helyzet válságos

Budapest, jul. 30. (Saját tud.). **A Times haditudósítója jelenti: Varsóban a helyzet rendkívül válságos. Az utcákon nehézágyuk döreje hangzik. Az arcvonairól sok sebesültet hoznak. A város közeli feladásával számolnak.**

Sikeres felderítésünk a Pelagóza szigeten.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Az olaszok nemrég a részünkről katonailag meg nem szállott Pelagóza szigeten szikratáviró állomást állítottak fel. Július 28-án torpedó-járműveink egy csoportja a szikraállomás épületeit ágyutűzzel összorombolta és a vasárbocot bedöntötte. Ezt követően az ellenséges megszállás mértékének megállapítására erőszakos felderítés céljából torpedó-járműveinkről kis különítményt szállítottunk partra. E különítmény heves ellenállás dacára egy ellenséges lövészárkon keresztül az olaszok erősen megszállott betonozott védőművéig nyomult előre és hajóink tüzelésének támogatása mellett az olaszoknak jelentékeny veszteségeket okozott. Így többek között elesett az olasz megszállócsapatok parancsnoka és még egy tiszt. A sikeres felderítés után különítményünk az ellenség tulnyomó

ereje ellenére jelentékenyebb veszteség nélkül tért vissza hajóinkra. Az ellenséges tengeralattjáró naszádok hiába irányítottak több torpedót egy ségeink ellen. *Flottaparancsnok-ság.* (Min. eln. sajtóoszt.)

Lázadás Olaszországban.

Budapest, július 30. (Saját tud.) Rómában, Nápolyban, Genuában, Milanóban, Bolognában, Torinóban és Florenceben az utóbbi napokban a tüntetések *lázadásokká fajultak.* Az üzleteket bezárták, A királyi család palotáját, valamint a miniszterek és az antant nagyköveteinek lakásait katonaság őrzi. *Az angol nagykövetség palotája előtt a katonaság és tömeg között véres összetűzés volt. A lázongó tömeg a nagykövetnek tulajdonítja a háborút. Salandra, Sonnino csak katonai kísérettel mehet hivatalba. Giolitti lakását már nem őrzi.*

A szerkesztésért felelősen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

4781—1915 eln. sz.

Hirdetmény.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság a hadibélyegek eladása folytán egybegyűlt és még képződő alap terhére a háborúnak olyan áldozatainak szándékozik segíteni, akiknek mostoha helyzetén az eddigi keretek között a háborús jótekonyság eddigi rendszereivel változtatni nem lehetett.

Igy gondoskodni kíván a háboruban elesett, vagy sebesülés, illetőleg hadifáradság és betegség következtében elhalt katonák (ide értve a tiszteket is) olyan hátrahagyottjainak segélyezéséről, akiknek semmiféle államsegélyre, nyugdíjra, kegydíjra vagy nevelési járulékra igényük nincsen: akik azonban segítségre szorulnak s akiket az elesett, vagy elhalt katona tartott el.

Ez a segély kétféle:

1. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet végzett: minden nyolc éven felüli hátrahagyottja részére fejenként és havonként 60, hatvan korona, a nyolc éven aluliak részére pedig havonta 30, harminc korona.

2. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, nem végzett középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet, az esetben minden nyolc éven felüli hátrahagyottja részére fejenként és havonta 30, harminc korona, a nyolc éven aluliak részére pedig 15, tizenöt korona.

Az ily segély iránti folyamodványban tüzetesen feltüntetendő, hogy a hátrahagyott az elesett, vagy elhalt katonával minő viszonyban volt, valamint, hogy a hátrahagyott valóban az elesett vagy elhalt katona tartotta el, továbbá, hogy a hátrahagyott az elesett vagy elhalt katona támogatása híján nélkülözésnek van kitéve, illetőleg megélhetésük biztosítva nincs. Feltüntetendő ezenkívül, a folyamodványban minden egyes segélyre számottartó hátrahagyottnak pontos életkora.

A midőn ezt az érdekelteknek tudomására hozom, felhívom mindazokat, a kik a fentebb meghatározott feltételek mellett a segélyre igényt tartanak, hogy a segély kieszárlása iránti kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál (Városháza I. em. 4. sz. ajtó) adják be.

Nagyvárad, 1915 július hó 23.

Rimler Károly,
polgármester.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér lőszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 %-át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtt 10 óráig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájtja a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kiténni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915 július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdaságügyi tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszereszközöket, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyűlékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat képrőbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezzük a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmú küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5 én.

Gerő Ármin,
rendőrfőkapitány.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	d. u.	2.19
a 7710-es	d. u.	4.89
a 7704-es Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	d. u.	2.51
a 7710-es	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	d. u.	3.29
a 7709-es	este	7.11
a 7703-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	d. u.	3.57
a 7709-es	este	7.43

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félíksz-fürdőig

a 7724-es Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	d. u.	2.30
a 7730-as	d. u.	4.50
a 7724-es Félíksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	d. u.	3.03
a 7730-as	d. u.	5.23

Félíksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as Félíksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	d. u.	3.10
a 7729-es	este	6.59
a 7723-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	d. u.	3.40
a 7729-es	este	7.32

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félíksz-fürdő közt

a 7732-es Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es Félíksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félíksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es Félíksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es Nagyváradra érkezik	este	9.40

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II. od. oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (Adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik a X-ik fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel járadalmazott I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thjf. város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. s. emelet 4. szám alatt) folyó évi augusztus hó 7. ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kelően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák** ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk; **Egész éjjel ügyeletes szolgálat;**

Költségvetések ingyen.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok
1/2. léertől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Telefon száma 514.